

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI

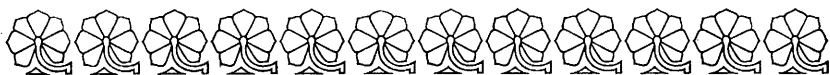
Dr. BOROS GYÖRGY.

TARTALOM:

A szerkesztő asztaláról.	156	☐	A finnek az unitáriusok között	165
Kalvin és Servet. — B. Gy. ..	158	☐	A kolozsdobokai egyházkör évi	
Az E. K. Tanácsból. — V.	160	☐	közgyűlése	165
Sz.-kereszturi gimnáziumunk ki-		☐	Hasznos tudnivalók.....	169
építése és kifejlesztése. — Pap		☐	Egyházi és iskolai mozgalmak.	169
Mózes	161	☐	Egyleti élet és munkásság....	172
Dr. Brassai új szobra. (Képpel.)	162			

Kérjük az előfizetések
megújítását, a tagdíjak
beküldését. Az Unitá-
rius Közlöny és a Nők
Világa egész évre 2 ko-
rona 40 fill. A D. F. E.
tagjainak csak 2 kor.

J. ad
Rend- és illemszabályok átdolgozta Tarcsafalvi Albert 50. pld. ára 1 kor. Az Arany szabályok társa ez a kis füzet. A melyik ifjú megtanúlja és megtartja, annak nem lesz bántódása az életben, mert tudni fogja, hogy viselje magát valahol csak megjelenik. Nagy szüksége van rá mindenkinek A vallás és erkölcs tanítói fogadják szívesen és igyekezzenek megszerezni, mert a konfirmációra készítéskor s a nyári tanítás alatt is jó hasznát veszik. Egyszerre csak 50 példányt küldünk. Az 1 kor előre fizetendő.

J. ad
Vallás, hit és szabadság. A genfi konferencia könyve, 300 oldal, tartalmaz 25 értekezést a legjelesebb külföldi íróktól. Ára lapunknál rendelkezve 2 kor. Postán küldve 20 fillérrel több.

J. ad
=====
Kedves, épületes és hasznos könyvek.
=====

Kis gyermekeknek: *Jó gyermek könyve.* Képes olvasó és verses könyv. Irta: dr. Boros György, ára I. oszt. 40 és II. oszt. 50 fillér. **Tanulóknak és felnőtteknek,** az *unitárius egyház jeleseinek életrajzai* arcképeikkel; a nagy negyed rét csinos füzet ára 1 korona, 10 példány drbja 80 fillér (40 kr.) 20 példány drbja csak 60 fillér. **Nőknek:** *Szívemet hozzád emelem* imádságos könyv Ára 2 korona 40 fillértől fölfelé. *Udes otthon* a házas életnek és foglalkozásnak vonzó, tanulságos és szépséges leírása. Ára 1 kor., 10 példány drbja 80 fill. (40 kr.) **Dr. Brassai:** Nézetek a vallás eszméjéről. Ára 2 kor. *Unitárius Közlöny* egész évfolyama a Nők Világával együtt 2 kor. 40 fillér. 1902., 1903., 1904., 1905. bármelyik évről. Megrendelhetők szerkesztőségünk-nél és Lepage könyvtáránál Kolozsvárt.

■ Erdély legnagyobb, legrégebb és legkényelmesebb műterme ■

Aki igazán jó fényképet akar, az vétesse le magát **Dunyk Fivéreknél** kiknek 23 éves fennállásuk biztos garantiát nyújt arra nézve, hogy a legjobb és legpontosabb kiszolgálásban fog részesülni

DUNKY FIVÉREK cs. és kir. udv. fényképészek

országos hírü műtermeink vannak

Kolozsvár, főműterem: Mátyás király-tér 10. Fiókműterem: Wesse-lényi Miklós-u. 3., **Miskolc** Városház-tér 20, **S.-A.-Ujhely** Főtér 9, **Dés,** Felső séta-tér.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

Kiadja:
A DÁVID FERENCZ-EGYLET.

Szerkeszti:
Dr. BOROS GYÖRGY.

Előfizetési ára: 2 k. 40 fillér. Egy szám ára:
24 fillér. Egyleti tagok, 5 évi kötelezettséggel,
egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyll. pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra. — Hirdetések jutányos árban fölvetetnek. — Kéziratokat nem adunk vissza.

A szerkesztő asztaláról.

Hogy a tudomány milyen nagy áldás az emberiségnek, azt egy kolozsi gazdaember oly szépen megmagyarázta, ahogy csak a pirosra megérett szerény buzakalász megmagyarázza milyen szép a természet és milyen jó az Isten. Az az egyszerű ember, aki hat esztendeig járt egyetlen osztályba, mivelhogy akkor az egész iskola csak egy osztályból állott, azóta járja az élet iskoláját és tanul mindentől. Ő megtanulta állataitól, hogy mértékletesen kell élni és türelmesen kell viselni az élet igáját. Ő látja a szegény egyszerű kotlótól, hogy kicsinyeit, akik még nem tudnak kikelni a fészekből, szárnyával kell fedeznie s testével kell melengetnie, még ha ő maga éhen fog is elpusztulni.

*

A németek egyik leghíresebb egyeteme a jeni 1548-ban alapított a reformáció szellemében. Azóta 350 esztendő alatt sok reformáció indult ki ez egyetemből, mert oly jeles elmék tanítottak falai között, akiknek gondolatai új fordulatot adtak a világnak. A nagy költők, Schiller és Goethe, a nagy bölcsezők, Shlegel, Fichte, Hegel, Fischer Kuno, a nagy egyházhistorikus Hase és a nagy természettudós Haeckel díszítették ez egyetem sorait. Agusztus elején voltak a nagy ünnepek s ugyanakkor a mi kitűnő professzorunkat, Dr Carpentert, a Manchester College igazgatóját is megtisztelte az egyetem egy újabb doktori címmel és méltósággal.

*

Ha állandóan háborút viselne Magyarország, akkor sem fizetne nagyobb véradót, mint a mennyit a tudóvész követel minden évben s annak minden hónapjában! Miért? Mert nem lehet gyógyítani. Hát ez is igaz részben, de jóval igazabb az, hogy nem akarjuk elejét venni. Ha minden ember ügyelne a

tisztaságra, egészséges, jó levegőre s jó táplálékra s ha a lakásban és a lakás körül nem volna mérgező kigőzölgés, ha nem járnánk a füstös, piszkos kocsmába, kávéházba, ha kimélni tudnók a gyermeket, a dajkáló anyát, ha nem engednők, hogy a gyermek s az ifjú belemenjen olyan rossz és veszedelmes dolgokba, amik aláássák egészségét, egy szóval, ha csak annyi okos és helyes intézkedést tennénk, amennyit mindenki megtehet, rövid tíz év alatt felére apadna a tudóvészesek száma.

*

A szerkesztő dolga kedves és gyönyörűségees volna, ha csak annyiból állana, hogy a gondolatok szárnyain repdessen és a jobbakat s szebbeket összegyűjtse és elküldje a nagyvilágba kedves okvasóinknak. De nálunk sok más dolog is van. Legnehezebb föladatunk, hogy kedves olvasóinktól kérnünk kell a lap árát. El kell panasznunk, hogy a nyári nyugalmunkat a nyomda megzavarta. Írásba foglalva kijelentette, hogy ezentul kétszer annyit kell fizetnünk, mint eddig. Eddig is nagyon sokba került, de most már igazán aggódunk, hogy mi fog történni lapunkkal.

*

Olvasóink nagyon hamar eloszlathatnák aggodalmunkat, mert ha mindenki megfizetné a 2 K 40 fillér csekély összeget, akkor nem akadnánk fenn, de most úgy van a dolog, hogy a fiók-egyletek tagjai díjából csak $\frac{3}{5}$ rész, vagyis két koronából 1 kor. 20 fillér jut a kolozsvári pénztárba, honnan a lapot fizetni kell. Tegyük egy kis számítást. A lapért, ha tisztán csak *egy ívre* terjed, az új követelés szerint fizetni kell száz koronát a nyomdának, 36 koronát a postának. Ez a két összeg tizenkét hónap alatt 1632 korona. De egy ívre nem fér el minden, amit olvasni és tudni kell. A Nők Világának sem marad semmi hely. A boríték is elmarad s még akkor is kezelési költségről s az egylet számos más kiadásáról nincsen semmi gondoskodás.

*

Nagyon fájna a szerkesztőnek s a Dávid Ferenc-Egylet választmányának is, ha a változott viszonyok miatt változtatni kellene eddigi rendszerünken. Minthogy a fennebbi sorokból mindenki meggyőződhetik, hogy a Dávid Ferenc-Egylet pénztárát az eddiginél jobb móddal kell támogatni, fölkérjük összes olvasóinkat, hogy *önkéntes ígéréteikkel tegyék lehetővé*, hogy az Unitárius Közlönyt eddigi terjedelmében megtarthassuk. Nyilatkozai-mintát nyomattunk a címlapra. Vegye figyelembe mindenik olvasó s kitöltve küldje be szeptember 15 ig, mert akkor már a választmány kell, hogy keresse a módot, ami valószínűleg kedvezőtlenebb lesz az önként megajánlásnál.

Kalvin és Servet.*)

Ez a két név háromszáz esztendő alatt az engesztelhetetlen gyűlölet ördögi konyháján a tűz és víz kifejezője volt. A szakács mesterséget maguk az Isten szolgálói végezték. Nekik mindig szabad volt elhinni és elhitetni, hogy némely táplálék halálos mérég, ellenben a másik üdvözítő nektár.

Buzgóságukat a szentírás betűjében vetett hit élesztette. Sokszor olvasták a Pál leveléből: a betű megöl, a lélek pedig megelevenít (2. Kor. III. 6), de nem hitték, hogy nekik is szólna. Nagyszerű munkát fejtettek ki erős buzgalmukban. A mai izlésű embert bámulat fogja el, midőn látja azokat a végére mehetetlen nagy kötet könyveket, amelyekkel ők éveket töltöttek el s amelyekre gazdag pártfogóik egy kis vagyont áldoztak föl. De ha a nagy művek benső tartalmát keressük, bizony csalatkozva látjuk, hogy polyva és pozdorja annak legnagyobb része, ellenben a gondolat fonalszájai vékonyak, az evangéliumi igazság magvai elenyészően kicsinyek.

A szeretet s a megbocsátás krisztusi cselekedeteit nem érezvén, nem is gyakorolhatták, mert hiszen ők soha sem magukból, nem is az emberi érzelemből, nem is az Isten atyai szeretetéből indultak ki, hanem abból a kegyetlen cselekedetből, amely az Istent az ember iránt haragra ingerelte s abból a szörnyű áldozatból, amelyet maga Isten saját fia halálraadásával hozott az emberiségért... nagy kegyelméből.

Balgaság volna szemrehányással illetni ilyesmiért a mult idők embereit. Mindenki a maga korának a kifejezője.

Nem ítélkezésre, nem is gyűlöletre, hanem megbocsátásra és szeretetre hív minket a mi korunk.

Azt hittem, hogy a XX-ik száz hajnalhasadásán 1900 aug. 29-én láttam a XX-ik száz legnagyobb eseményét, midőn Genfben a Kalvin-templomának szőszékén állott Servet Mihály hitörökösse. Látom, hogy csak a pirkadó hajnal első halvány sugára volt az. Látom, hogy a XX-ik száz nemzedékei oly nagy és csodálatos dolgokat fognak látni, amilyenekről sem az Apokalypsis apostola, sem a jövő század regényének nagy álmodója nem birt sejtelemmel.

Nem a tudomány vívmányai, nem a természet meghódítása, nem a levegő megfűtése, nem a csillagoknak közelünkbe hozása, hanem az emberek kibékítése, a hit támasztotta ellentétek elenyésztetése, a hatalom követelte uralkodási vágy legyőzése s sok más hasonló nagy dolgok lesznek a XX-ik száz embereinek öröme és dicsősége.

*) Ez a cikk múlt számunkból sok más tárgy miatt kimaradt volt.

Tudjuk már, hogy a genfi nagy vallásos ünnepnek folytatása volt Bostonban. Olvassuk, hogy ennek gyümölcse lesz két emlékmű, melyekben a Jézus hirdette nagyszerű istenfiúság nyer bizonyosságot.

Arról van szó, hogy az érező és gondolkozó emberek megakarják mutatni, hogy nem úgy kell olvasni az Isten törvényeit ahogy a régi zsidótörvény tanította: meglátogatom az atyák vétkei a fiakban harmad és negyedig, hanem így: „Kiengesztelik a fiak egymást atyáik hibái miatt, mert tudják, hogy ez a szerető atya akarata“.

Mi magyarok ritkán kerülünk bele a világot mozgató eszmék forgatagába. Vajjon belejutunk-e abba, amely 1909-re, a puritán erkölcsű nagy reformátor Kalvin János születése napjára emléket emel Genfben a boulevardok közepett kijelölt szép helyen, a vallás nagy Embereinek: Kalvin, Beza Farel, Knox reformátoroknak, Coligny, Cromwell Olivér államférfiaknak és az Amerikában kikötött Pilgrim Atyáknak.

E nyáron lesz a nagy emlék alapkővének letétele a genfi egyetem alapításának 350-ik évfordulóján. Egy év múlva lesz a nagy mű leleplezése. Addig a készülődés munkája foly. Akkor ismét találkozni fognak egymással azok a férfiak és nők, — mert most már a nőket is az emberek közé számítják — akik feltudnak emelkedni abba a légáradatba, amelyben már nem hatnak zavarólag a kisrendű forgószelek, sem a pillanatig tartó futó záporok.

„A legillendőbb és leghelyesebb dolog, hogy e bámulatos ember tehetségét és befolyását a protestáns reformáció megalapításában, jelölje megfelelő emlék Genfben, amely város egy negyed száz évnél tovább, egészen haláláig, színhelye volt korszakalkotó munkájának“.

Ebben a munkában részt kell vennie minden liberalis gondolkozású vallásos embernek, már csak azért is, mivel ugyanabban a városban már öt éve áll egy hatásos emlék, dicsőítvén Servet Mihályt, a Kalvin János türelmetlenségének áldozatát. Azt a Kalvin utódai állították, ehhez járuljon hozzá mindenki, aki tud hinni, szeretni és megbocsátani.

Ilyen hangú fölhívást bocsátanak ki az ámerikai unitáriusok. Még egyet el kell mondanunk. Nem kevésbé meglepő.

Ezelőtt két évvel, Viennesben, Franciaországban a római katolikusok mozgalmat indítottak, hogy Servetnek ott emléket emeljenek. Erre a meglepő elhatározásra az vezette, hogy Servet ott lakott, ott folytatta tudományos kutatásait. Ott fedezte föl a vérforgást. Dicsőséget szerzett városának ugyanis, mint az összehasonlító földrajz egyik megalapítója. De legnagyobb és

életébe kerülő munkáját: „A kereszténység helyreállítása“ című könyvét is itt írta. A katolikus egyház hivatalos testülete törvényt ült felette, kimondotta, hogy mivel tagadja, hogy az istenségben háromság lenne, veszedelmes eretnek, tehát el kell fogni és börtönbe kell vetni. Hálás páciensei megmentették az elfogatástól. A nagy tudós elmenekült s csak in effigie, vagyis képlegesen hajtották végre a megégetést. De rossz sorsa egy néhány hónap múlva Genfbe, a Kalvin városába juttatta s ott már nem kerülhette el a nyers fából készült máglyát.

No hát a XX-ik száz fölvilágosult emberei megtudják becsülni a tudományt és nem tudják szenvedni a vallásbeli türelmetlenséget. A mult tévedéseit is készek helyrehozni s ezt cselekszik Servet emlékével.

Vienne városa előkelő helyet jelölt ki egy Servet-emléknek, a legkiválóbb franciák s mások szövetkeztek és pedig: Clemenceau, Brisson, Bourgois, Briand, Dourmerge, Berthelot, Carnot, Haeckel, Lombroso s a párisi egyetem orvostanáriai, hogy Servetnek megfelelő emléket teremtsenek. Az emléken Servet kivégzése, a Tudomány, az Igazság és a Szeretet symbolumai lesznek kifejezve, egész, vagy refiél szobrokban.

Ezt az emléket 1909 nyarán fogják leleplezni.

Nagy esztendő lesz. Boldogok a kezdeményezők s még boldogabbak a befejezők.

B. Gy.

Az E. K. Tanácsból.

Augusztus 12-én tartott ülés.

Az elnökileg elintézett ügyekről betérjesztett titkári jelentés tudomásul vétetett. A tordai egyházközségben tartott püspöki vizsgálatról, a kolozsdobokai körben tartott esperesi vizsgálatról betérjesztett jegyzőkönyvek, valamint a marosi, dunatiszamenti, aranyostordai egyházkörök folyó évben tartott rendes közgyűléseinek jegyzőkönyvei egyes észrevételekkel helybenhagyattak. A marosi, dunatiszamenti, aranyostordai körben az egyházköri tisztviselők választása jóváhagyatott s Kelemen Albert, Józán Miklós, Lőrinczy Dénesnek esperesi állásukban való megerősítése az E. Főtanácsnak ajánlatba hozatik. Magyary Mihály egyházi tanácsos afiának a Magyary Árpád-alap gyarapítására adott 140 kor. adományáért köszönet fejeztetett ki. Dávid Ferenc halhatatlan emlékű első püspökünk születése 400-ik évfordulójának 1910. évben való megünneplése tárgyá-

ban az E. Főtanácsnak előterjesztés tételük s egyben az E. Főtanács utólagos jóváhagyása reményében Dávid Ferenc népszerű életrajza megírására a pályázat már most kihirdetni határozottatott. A papnevelő-intézet 1908/9. tanévi tantárgy felosztása jóváhagyatván, azzal kapcsolatosan Dr. György János az 1908/9. tanévre is alkalmaztatott óraadó tanárnak. A M. Farkas Sándor alapítvány kamata 1907/8. tanévre Kiss Sándor lelkesjelöltnek íteltetett kiadásra. Szilágyi Béla konv. bérlőnek 1907/8. tanévre drágasági pótlék címen 600 kor. utaltatott ki. Konviktusi kedvezményre 1908 9. tanévre 86 tanuló vétetett fel. A kiosztott kedvezmények értéke 10.400 korona. A buni és pusztaszentmiklósi birtok 1907. évi számadása elfogadásra az E. Főtanács elé terjesztetik. Özv. Benczédi Domokosné lelkesznének évi 510 kor. özvegyi nyugdíj s 4 kiskorú gyermekének együtt évi 340 kor. nevelési járulék állapított meg a belső emberi nyugdíjalap terhére. V

Székelykereszturi gimnáziumunk kiépítése és kifejlesztése.

A hosszas küzdelem eredményt hozott. Ez ügyben az állam és egyházi főhatóság közt a szerződés megkötött. E nagy örömet a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 67693. és az egyházi főhatóság 625. sz. leiratai hozták meg. E szerződéskötéssel kereszturi gimnáziumunk rálépett azon útra, mely őt nemzeti és egyházi fontosságánál fogva megillette. Nyolc osztályú főgimnázium lesz, így egész mértékben teljesíteni tudja azt a nagy szerepet, ami nagy nemzeti kulturánk érdekében reá vár. A 7. és 8. osztály beállítása csak akkor történik meg, amikor a szerződésileg biztosított évi 36.000 K-ból évi részletekben való folyósítással a szükséges összeg rendelkezésre áll. Mindez ideig fokozatos emeléssel kapott ideiglenes államsegélyünk 15.000 K. Ez összeg emelése a következő években tovább folytatódik.

Építkezésre 240.000 K-t kapunk. Első teendő most az építkezés beindítása. Egyházi főhatóság e kérdéssel már régóta foglalkozik. Szaktudásáról, építési sikereiről kiválóan ismert Pákey Lajos főmérnök úrral már régebben készítettett egy tervrajzot és költségvetést. Újabbban az építés ügyeinek előkészítése céljából egy bizottságot küldött ki Kozma Ferenc kolozsvári főgimn. felügyelő gondnok elnöklete alatt. A bizottság többi tagjai: Gál Jenő, dr. Gál Kelemen, dr. Nyiredy Géza, Daniel Lajos, dr. Jankovich Pál, Pap Mózes és dr. Szolga Ferenc.

E gimnázium fejlődési ügye előhaladását, dülőre jutását bizonynyal örömmel fogadja nemcsak minden unitárius, hanem nemzeti kulturánk minden jóbarátja.

Ez igaz ügy ily örvendetes előhaladása több oldalról jövő jóakarát eredménye. Az intézet igazgatósága 50 évnél tovább tartotta ez ügyet résen. Az egyházi főhatóság sem tért ki soha e kérdés elől; mindannyiszor jóakarólag foglalkozott vele. Megvalósítása nem a jóakaraton, hanem az anyagi erő híján mult el. Segítségünkre jött az állam. A közös jóakarát már most szerencsés befejezésre is juttatja az ügyet. Az állam jóakarátú figyelmét mindenek felett Kuncz Elek tankerületi kir. főigazgató hívta fel az intézet fontosságára; az állam és egyház közös jóakarata egyesítésében és egyesülésében e kérdés körül neki nagy szerepe van.

E közös jóakarátnak egyesülten kell maradnia és vállvetetten kell dolgoznia, valamедdig ez ügy szerencsés befejezést nem nyer, azután pedig a közös alkotásnak együtt kell örvendezni s azt együtt kell fentartani.

Kereszturi gimnáziumunk kiépítése, kifejlesztése ügye örvendetes előrehaladásában, főgimnáziummá tevésében kárpótlást, vígasztalást nyerünk mi unitáriusok több száz éves multú tordai unitárius gimnáziumunk állami gimnáziummá levése miatt, mely intézetet eddig szintén jóleső érzéssel, boldogító tudattal vallottunk magunkénak és egyik féltett kincsünknek, büszkeségünknek tartottunk.

Kicsiny egyházunknak most már csak két középiskolája van. Így erejét, figyelmét most még fokozottabban tudja kiterjeszteni e két középiskolánkra. Az egyház hívei is bizonynyal fokozott figyelemmel fordulnak megmaradt középiskoláink felé és vállvetett törekvéssel azon lesznek, hogy székelykereszturi gimnáziumunk minél előbb kiépíttessék és kifejlesztessék.

Ezt követeli mindnyájunktól hazánk és egyházunk érdeke.

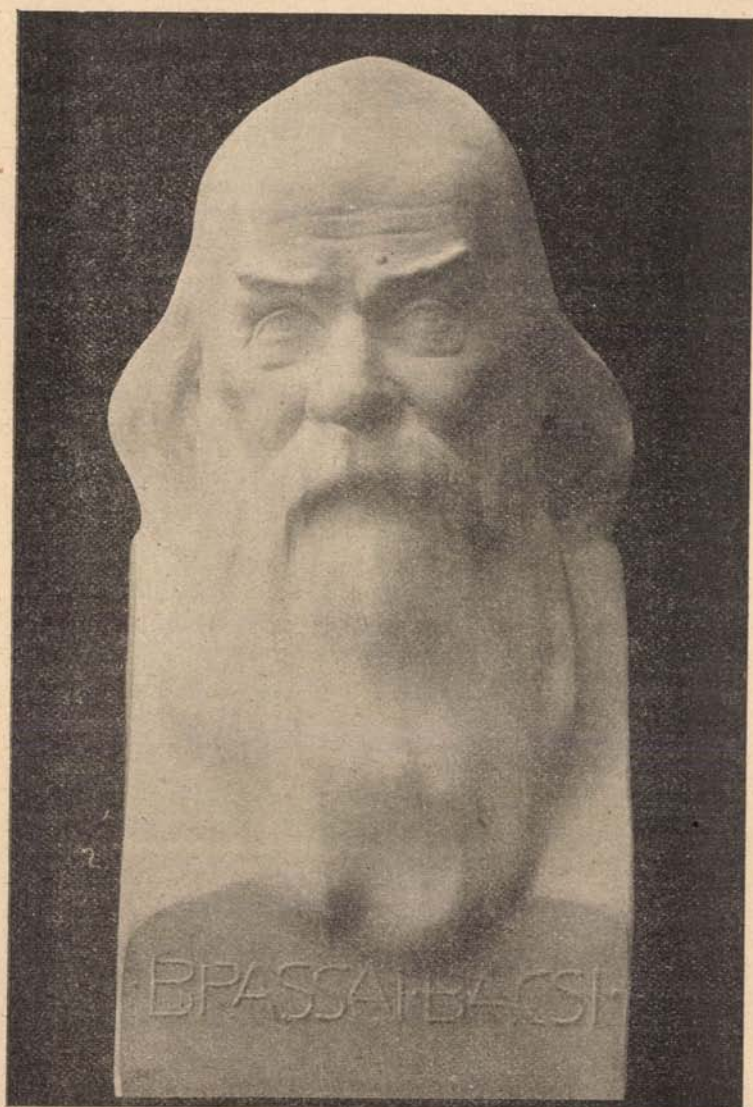
Pap Mózes.

Dr. Brassai új szobra.

A nagy tudós Brassai ma is, s még sok ideig lesz figyelem és tanulmány tárgya nagy Magyarországon, mert tanítása, gondolatai, elvei, jelleme, alakja, mind olyan kiválóságok, amelyek a gondolkozót, az alkotót, a tudóst és a nevelőt is megragadják s tanulmányozásra indítják.

Legújabban egy ifjú ember, Szamosi Soós Vilmos, aki a jelen évben végezte Budapesten az iparművészeti szakiskola

tanfolyamait, elismerő oklevelet és jeles bizonyítványt hozott az életbe.

Mi ezt az ifjút kis gyermekkorra óta ismerjük. Bizonyos elemi erő és bátorság mindig látszott rajta. Nem ijedt meg az árnyékától, de még játszótársaitól sem. Az élet sokkal keményebb és mostohább volt az embereknél, de attól sem félt. Olyan szegény volt, hogy Kolozsvárról Szentábrahámra küldötték, hogy ott nagyszülőivel éljen s tanuljon is. Elvégezte a népiskolát s Kolozsvárt szobrászinas lett s amellet jár az ipariskolába is egy pár évet. Az élet sanyarú volt, de a gyermek ereje csak nőtt. Kezdette gyúrni az agyagot s egyszer nagyot gondolt és valami úton-módon fölvergődött Budapestre s ott jó emberei segítségével megismerkedett a nagy Fadruszszal. A mester látott valamit a nagy homlokú s erős mellű fiúban s munkát bízott rá. Megfizette, meg is dicsérte s azután egy évig — haláláig — irányította, segítette a fiút. Kolozsvár városa, az EMKE s egyes jóakarói — köztük Benczur festőművész és neje — segélyezték. Mégis nagyon sok szükségét látott s keserves napokat szenvedett át. Ezúttal bemutatjuk a nagyobb nyilvánosságnak a Brassai szobrával.

A szobor eredetije előttünk van. A nagy tudós kedves arcán bizonyos átszellemült gyöngédség, mély gondolkozás, a messze látás, az igazi szellemi nagyság érezhető és látható.

E szobor 55 cm. magas. Az áttetsző fehér alabástrom nagyon jól talál a Brassai felséges arcához. Ránk a szobor nagyon kedves hatást gyakorolt. Akik látták, egészen megvannak elégedve vele.

Most már az következik, hogy az ifjú munkást, ezt a derék székelj tehetséget segítsük, hogy tovább tanulhasson. Neki a munkára és a tanulásra ösztönző kedve nagy, de hogy haladhasson, a közönségre s első helyen e lap olvasóira tekint.

Egyszerű módja a segítségnek a Brassai-szobor megrendelése. 30 korona csekély összegért elé tudja állítani s el is küldi a megrendelőnek.

A szobor az Egyházi Képviselő Tanács termében megtekinthető. Megrendelhető az ifjú művésztől (Soós Vilmos, Budapest, IX, Tüzoltó-utca 27. B. szám).

Bizony szép és jó dolog lenne, ha a törekvő ifjú célt érhetne a mi segítségünkkel.

A finnek az unitáriusok között.

A mi ősrokonaink, a nagyratörő, művelt és okos finnek közül is sokan kivándoroltak, mert az oroszok kegyetlen önkényét nem tudták viselni. Észak-amerikában nagy finn-telepek vannak. A kivándoroltak vallás dolgában erősen megoszlanak. Legtöbbjük lutheránus, de vannak katolikusok és van köztük sok szocialista is. Vannak mértékletes életűek, de az italt is sokan szeretik. Civakodók, veszekedők bőviben találhatók s alig van egy is, aki ne hordana kést magával s ezek nagyon könnyen támadnak s bántalmaznak másokat.

Az ámerikai unitáriusok megismerték a finnek helyzetét s segítségükre indultak, nem azért, hogy vallásváltoztatásra bírják őket, hanem azért, hogy erkölcsüket és életüket megjavítsák. Ez látszik abból, hogy finn nyelven kis füzeteket adnak ki. Egyiknek a címe: „Hogy kell meghalni?” Erre az élet sok nagy föladatát elmondja válaszul. Egy másikban a mértékletes életre bűzdítják. A füzeteket teljesen ingyen osztják szét.

A kolozsdobokai egyházkör évi közgyűlése.

Nagy érdeklődés mellett folyt le a kolozsdobokai egyházkör az évi közgyűlése augusztus hó 9-én Kolozson, hová Kolozsvárról s a vidékről mintegy ötvenen gyűltek össze. A vendégeket a papilakban pompás villásreggeli várta s a házikisasszony a legnagyobb szíveséggel fogadta az érkezőket. A gyűlést istentisztelet előzte meg, melyet dr. Boros György dékán magasröptű imája vezetett be. Antonya Mjhály, a magyar-szováti fiatal pap tartalmas, szépen kigondolt egyházi beszéde kellemes hatást gyakorolt. Istentisztelet után Benkő Mihály felügyelő gondnok üdvözölte a kör tagokat s az egyházi élet nevezetesebb mozzanatait felölelő beszéddel megnyitotta a közgyűlést. A lelkes elnöki megnyitóért a közgyűlés nevében dr. Boros György mondott köszönetet, kinek indítványára a megnyitó beszéd jegyzőkönyvbe vétetett. Ezután Nagy Lajos kir. tanácsos esperes terjesztette elő 46. évi esperesi jelentését, melyet a közgyűlés elfogadott.

A gondosan szerkesztett tanügyi jelentés, melyet Kovács József tanító terjesztett elő, elfogadása után, sorra került az egyházkerületi pénztár létesítésének kérdése, melynek létesítését közgyűlés kimondotta. Ezzel kapcsolatban Benkő Mihály

felügyelő gondnok bejelentette, hogy a pénztárba alapúl 100 K-t adományoz. — Nagy lelkesedéssel és elismeréssel fejezte ki köszönetét a közgyűlés ez áldozatkészségért. A szép példa nyomban követésre talált, amennyiben dr. Várady Aurél, Nagy Lajos, dr. Nagy Zoltán, Jákey Aladár, Molnár Sándor, Ürmösy Jenő, dr. Tóth György stb. afiai járultak adományaikkal az alap növeléséhez.

Most következik a gyűlés egyik legérdekesebb tárgya: véleményadás a vallásanári vizsga szabályzatának tárgyában. Az egyházi főtanács ugyanis kimondotta, hogy a középiskolai vallásanításra valő képesítést külön vizsgálathoz köti. Az ezen vizsgálatra kidolgozott szabályzatot a főtanács lekötötte véleményadás végett az egyes egyházkörökhez. A szabályzat írásbeli s szóbeli vizsgálatot kíván a papoktól s papjelöltektől. Péterfi Dénes kolozsvári lelkész, ki az ügyet előadta, azt indítványozta, hogy a vizsgálat csak írásbeli részből álljon s minden vallásanárjelölt egy próbaévet töltsön el. Az előadó javaslata után élénk, magas színvonalon álló beszédek hangzottak el az eredeti szabályzat mellett. Elsőnek dr. Gál Kelemen igazgató állott föl szólásra. Hivatkozott az ág. evangelikusok és reformátusok példájára s nagy helyeslés között indítványozta az eredeti javaslat fentartását. Kozma Ferenc kir. tanácsos tartott ezután súlyos argumentációkban bővelkedő beszédet, mely bizonyára a javaslat leghevesebb ellenzőjét is megfontolásra indítaná. Szerinte a vallásanári vizsga volna hivatva arra, hogy a vallásanítást a középiskolákban — mert hiszen itt csak arról van szó — fölemelné az azt megillető nivóra s nem lenne az többé a többi tárgyak mellett lenézett, másodrendű. Dr. Boros György dékán mindenekelőtt kifejezést ad annak, hogy a vallás-oktatásra a papi oklevél elegendő képesítés kell hogy legyen. De, mivel itt csupán két helyről van szó, két gimnáziumról, illetve még néhány városi papi állásról s mivel a vallásanári vizsgálati szabályzatban a papság ambíciójának növelésére lát eszközt, azt elfogadja. Antonya Mihály rövid felszólalása után, melyben szintén a vizsga mellett foglal állást, a közgyűlés a vizsgálati szabályzatot eredeti formájában elfogadta.

Már egy óra felé járt az idő, midőn felállott Nagy Lajos kir. tanácsos, a körnek 46 év óta esperese s rövid beszédben bejelentette lemondását az esperességről. Dr. Boros György szép szavakban méltatta Nagy Lajos érdemeit, miket hosszú esperessége alatt szerzett s indítványára a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel Nagy Lajost tiszteletbeli esperesnek választotta meg. Ezután nagy érdeklődés mellett rendelte el az elnök az esperesi s többi állásokra a titkos választást. A választás ered-

ménye semmi meglepetést sem okozott, de annál nagyobb örömet s megelégedést. Esperesnek csaknem egyhangulag Péterfi Dénes kolozsvári első lelkész választott meg. Jegyzőnek Antonya Mihály szováti lelkész szintén majdnem egyhangulag. Közügyigazgatónak Fülöp Mózes kidei lelkész s pénztárnoknak Iszlai Márton kolozsvári igazgató-tanító. Főtanácsi képviselőknek egyhangulag megválasztottak: Dr. Szentiványi József birtokos és Biró Elek kolozsi pap. A választás után felügyelő gondnok lelkes beszédben üdvözölte az új esperest, ki meghatva mondott köszönetet megválasztásáért.

Az indítványok során Dr. Boros György azt javasolta, hogy a kör tegyen előterjesztést Egyházköri Tanács szervezése iránt. Tagjai legyenek a kör tisztviselői, esperes, gondnokok, jegyző, közügyigazgató, pénztárnok negyedévenként legalább egy gyűlést tartson, midőn a tisztviselők közöljék egymással tapasztalataikat, s közös egyetértéssel járjanak el a kör és az egyház érdekében.

Segélykérések s indítványok elintézése után d. u. 3 órakor a fürdő éttermébe vonultak a közgyűlési tagok, hol a felterített asztaloknál felügyelő gondnok s felesége, mint szives házigazdák látták vendégül őket. Lelkes pohárköszöntők bangzottak el a püspökre, kit táviratilag is üdvözöltek, az új esperesre s a gondnokra stb.

A közebéden mindenkit meglepett íjj. Kun Sándor földmivelő atyánkfíának két pohárköszöntője. A Kovács József áll. isk. tanító úr szivességéből mindkét köszöntőt csaknem szó szerint megkaptuk s tudósításunk kiegészítéséül idecsatoljuk két okból. Egyik, hogy olvasóink lássák, milyen tiszta és egészséges gondolkozással vannak megáldva a mi földmives embereink, másik, hogy lássák az Unitáris Közlöny olvasói milyen jó szolgálatot tesz kis lapunk a gondos és szorgalmas olvasónak.

Mélyen tisztelt társaság, nagytiszteletű uraim!

Midőn van szerencsém egy ilyen tisztelt tudományos társaságban jelen lenni s mondhatom, hogy életemben most legelsőb, eszembe jut, hogy több tudós embernek olvastam az életrajzát, hogy hol született, hol kezdte tanulmányait, hol folytatta és hol végezte. Hiszem, hogy önök előtt sem ismeretlenek ezek, de engdelmet kérek, ha én egy olyant mondok, amit még se nem olvastak, se nem hallottak. Engedjék meg nékem t. uraim, hogy mondjam el a saját életrajzomat és hogy ezt miért teszem, azt is meg fogom mondani.

Még ma is fenn áll az a faoldalú és nádfedeles hajlék, amelynek körül-belől 15, 16 □ méteres szobájában kezdettem tanulmányomat a hatvanas évek közepe táján, még mikor úgy adtuk össze az A-t a B-vel ábéab, hogy egyenesen a 6-od, vagy első osztályban kezdtem-e, nem tudom, mert egész végig mind egy osztályban voltam. Nyelv-, természet-, alkotmány-, mértanok stb. egészen ismeretlen volt; a számtanból elég volt, ha jó hangosan elmondtuk, hogy egyszer egy csak egy, a történe-

lem kellett egészítve azzal, hogy ami tiszteletreméltó mesterünk, mind 48-as katona, sok szép történetet mondott a 48-as eseményekről, úgy annyira, hogy egészen elragadtatva éreztük magunkat és tán készek lettünk volna azonnal katonának menni.

Itt kezdődött tanulmányom, itt folytattam és itt is végeztem.

Ezt csak azért mondtam, hogy tudják milyen tudománynyelven akarok beszélni s éppen a tudományról, mert bárha szűk körben történt is, de elég volt arra, hogy megtanuljam tiszteletben tartani a tudományt és ezáltal a tudóst. Tiszteletben tartom első sorban azért, mert tudom, hogy a tudomány az, amelyen alapszanak az egyházi törvények, amely békességet prédikál Isten és emberek között; a tudomány az, amelyen alapszanak az országos törvények, amely békességet parancsol ember és ember között; a tudomány által fejlődik a földművelés, az ipar és kereskedelem; a tudomány az, ami szárnyat ölt az emberi gondolatnak és villámgyorsassággal közvetít a föld egyik szélétől a másikig; a tudomány volt, még pedig a Jézus szent tudománya az, amely lerombolta a bálványi Isteneket és templomot épített az egy Isten tiszteletére és ináadására; szóval minden ami szép, jó és nemes, minden de minden a bölcs tudomány szülöttje. Mégis, mi sajnós, még ma is vannak olyanok, akik a bölcs tudomány ellen rugaszkodnak. Vannak a vallás terén, hogy a bibliának szó szerinti magyarázata által megakarják másítani az eddig kivívott és gyakorolt igazságokat és a vallás igazságának hirdetőit ferdé felfogásokkal vádolják.

Milyen boldognak mondhatja magát az, aki bölcs tudománya által mindég a közjó előmozdításának érdekét tartja szent kötelességének és ezáltal nagy szolgálatot tesz a hazáért, a nemzetért és a vallás kivánalmáinak. Mélyen t. uraim, az említett tanulmányomból kifolyólag ennyire terjed a tudomány iránti ismeretem és a tudós iránti tiszteletem és ebben az értelemben kívánom, hogy hazánk, nemzetünk és egyházunk bölcs tudóssait az Isten sokáig éltesse.

Mélyen tisztelt társaság, nagytiszteletű uraim!

Nem kételkedem, sőt nagyon hiszem azt, hogy minden embernek vagy egy-egy jó barátja; akivel elbeszélgeti életének történeteit, jobb és balsorsait, nekem is van jó barátom, de van mindennekefelett egyetlen egy jó barátom, akinek én semmit nem mondok, de ő nekem nagyon sokat beszél, leülök, hallgatom és ő beszél, beszél egyházunk történelméről és annak jeléseiről és beszél annak áldozatkész híveiről, beszél annak előhaladásáról és annak igazságairól, el annyira, hogy dicára annak, hogy vannak olyanok, akik minket gúnyolnak, büszkeséggel állók bármikor szembe velők és annál szilárdabb a vallásom iránti szeretetem és tiszteletem, de mélyen t. uraim ez az én egyetlen jó barátom, nem magától beszél, mert ennek valaki a fülébe sugja, ez az én jó barátom, ami nagyrebecsült kis hírnökünk, az Unitárius Közlöny és ennek szerkesztőjére vagyok bátor poharat emelni, kívánom, hogy adja az Isten, hogy legyen az ő szorgalmas munkássága olyan, mind egy jó termékeny esztendő, amely még a gyenge talajban is meg hozza az ő gyümölcsét.

K - cs.

Hasznos tudnivalók.

A m. kir. belügyminiszter 1245—1908. sz. határozatával kimondta, hogy ha a veteményes kertjét védelmező gazda flobel pisztolylyal lelőtte a szomszéd csirkéjét, nem büntetendő. Az ítéletnél figyelembe vétetett, hogy a 6 miliméteres flobel lövése zajt nem csinált.

*

A tényleges tanári működésben levők, vagy akik nyugalomban vannak, ha tanári oklevelük van, követelhetik, hogy a törvényhatósági bizottsági tagságnál és a községi képviselő-testületi tagságnál is, adójuk kétszeresen számíttassék. (Magyar közigazg. bíróság 2417—1908. sz. határozata.)

*

A legtöbb adót fizetők névjegyzéke összeállításánál a nőnek a férje vagyonától teljesen függetlenül, saját alkalmaztatása után járó fizetésére kivetett kereseti adót, a férje adójába nem lehet beszámítani. (Magy. közig. bíróság 104 1908. sz. határozata)

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI MOZGALMAK.

E-1 **Az unitárius füzetek 6-ik számát** »Az unitárius vallás története és főbb vonásai« olvasóinknak mellékletképpen tisztelettel küldjük Viszonzásul kettőt kérünk: olvassák el és terjesszék. Kívánatra bárhová megküldjük 30 fillérért.

Indítványbőség. Az idei E. Főtanácsra az egyházkörökből valóságos áradattal jöttek be az indítványok. — Összesen 25, melyekből 7 a kereszturi, 4 a dunatiszamenti, 3 az udvarhelyi, 5 az f.-fejéri, 3 a küküllői, 2 a háromszéki, 1 a marosi körből adatott be.

Égő **Dr. Gyergyai Árpád,** a régen elhunyt hasonló nevű kitűnő orvos egyetlen fia orvosi tanulmányait immár bevégezte külföldön is. Először a német egyetemeken és Párisban, azután a f. évi tavasz óta Londonban tanult és gyakorolt, s ezentul szülővárosában, Kolozsvárt fogja szolgálni a szenvedő embereket. Az ifju orvosnak máris voltak szép sikerei. Püspökünknek már néhai fián, Ferencz Gyulán meglepően merész műtétet végzett volt kitűnő sikerrel.

Házasság **Gvidó Béla esperes** aug. 22-én házassági frigyre lépett Molnár Katával, Molnár János adámosi unitárius lelkész kedves leányával. Kivánjuk, hogy állandó boldogság és megelégedés tegye áldottá házasságukat.

Házasság **Dr. Fekete Károly** kolozsvári ügyvéd Fekete Gábor főgondnok fia, közelebbről lépett házasságra Madarász Beata kisasszonnyal Székelyudvarhelyt. Vári Albert lelkészünk adta frigyükre a papi áldást. Mi is kívánjuk, hogy frigyük boldogsággal legyen megáldva.

Eljegyzés Nagy József főiskolai tanító Bánffy - Hunyadon eljegyezte oklev. tanítónőt kedves családi kör jelenlétében.

Dézsí Mihály lelkészünk meghalt augusztus 28-án Nagyajtán. Egy tehetős munkás, de sokat zaklatott élet hosszú szenvedése megszűnt immár. Fájdalom töltött el mindenkit, mikor megszűnt munkássága, mert írói és költői hajlamaitól máris szép munká-

kat kaptunk, még többet vártunk. 45 évet élt s ebből 20-at papi karunk kötelékében töltött. Isten nyugtassa meg ott az édes anyai földben, hova pihenni vágyott. Özvegyet és egy leánygyermeket hagyott hátra.

Irtd. **Kovácsi Antal**, egykori szeretett tanárunk emlékéét újítja föl egy kis füzet — »A Kolozsvári Szótár Történetéről«. A szótár egyik szerkesztőjének a fia, Finalí Gábor tanár a buapesti philológiai társaságban tartott felolvasást a kérdésről. Érdekes mozgalom indult volt meg Kolozsvárt a három gimnázium tanárai között. Latin szótárt akartak kiadni s Finalí Henriket és Régeni Istvánt bízták meg a szerkesztéssel. Kovácsi Antal »tetemes« részt vett a munkában. A füzet értesítése szerint Máté György budapesti főgimnáziumi tanár Kovácsinak egykori jeles tanítványa azt az értesítést közölte, hogy Kovácsi bácsi a tanítványai előtt sokszor emlegette, hogy a P. S. T. betűket a szótárban ő dolgozta ki A szótár történelme érdekében tesznek szolgálatot akik közlik, ha kedves emlékü tanárunk ilyenemű munkásságáról valami tudomásuk van.

E. **Kálvin miatt** az ev. ref. egyház kebelében zűrzavar támadt. Az ev. ref. egyház Konventje megbízta Zoványi Jenő sárospataki theol. tanárt, hogy a Warga Lajos-féle egyháztörténelmet revideálva adja ki. A könyv első két kötete megjelent, a harmadik is elkészült, de nem jelenhetett meg, mert a Konvent rájött, hogy a III. kötet »Kálvin Jánosra vonatkozó olyan részleteket tartalmaz, amely az egyház tanításával ellenkezik«. A Tiszáninneni Egyházkerület közgyűlése megvizsgálta a dolgot és úgy találta, hogy az aggodalmaknak »elvitathatatlan komoly alapjuk van«. Megdöbbenve látja, hogy romboló kéjjel tör Kálvin Jánosnak több század történetírása által igazolt érdemei ellen«. A Zoványi könyve többek között ezt tartalmazza: »nem az előhaladás, hanem a visszafejlődés érdekét munkálta«, »nem volt meg benne (Kálvinban) az az önfeláldozó bátorság, ami jellemző vonása egy reformátornak«, »a legvadabb túrelmetlenséggé fajult erkölcsi szigora«. Ez az úgy a

tavaszi óta mindezeideig lefoglalta az ev. ref. egyház vezetői s főképpen a sajtójuk figyelmét. A Debreceni Prot. Lap Zoványi védelmét, a Sárospataki Ref. Lapok és a Prot. E. és I. Lap az ellenkezőt teljesítette. De az evangélikus egyház köréből is elhangzott egy szózat a pozsonyi Theológiai akadémia tanári kara részéről dr Masznyik Endre és Hornyánszki Aladár aláírásával, amely »Protestatio a gondolatszabadság megtámadása ellen«. A protestatiót indokolja azzal, hogy ez a protestáns elv kérdése és a szabadság jogát látják veszélyeztetve. A Protestatio két főbb pontja: »Mi szabad protestánsok tiltakozunk, hogy társunk meggyőződésének szabad és őszinte kinyilvánítása miatt bántalmat és üldözést szenvedjen. Mint a tudomány szolgálai tiltakozunk, hogy tudományos kérdések, melyek csakis a tudomány terén, tudományos fegyverrel intézhetők el, bizottságok által döntsének el«. Ebben az egész ügyben az a sajnos, hogy az elvi és tudományos historiai dolgok összevegyültek az egyházkormányzás és könyvkiadás gyakorlati kérdésével, s az utóbbiak miatt szenvedni kell azoknak is. A Kálvin-kérdés nem egyik vagy másik egyház kérdése, hanem a történelmi igazságszolgáltatásé.

Tordán nincs többé unit. középiskola és nem lesz többé soha. 350 esztendő elég hosszú idő, s ha azt látnók, hogy a középiskolai oktatás felekezeti fölötti lesz a következő 10–20 év alatt, akkor megnyugodnánk, így azonban fájó szívvel búcsuzunk, mint a halottól, ki immár pihen a sír mélyében. Egyelőre vigasztalásul szolgál, hogy Varga Dénes, Pap Domokos, Major Sándor, Dr Kemény Gábor tanáraink és Lőrinczi Géza rendes tanári minőségben kinevezést kaptak a tordai állami főgimnáziumhoz.

A székely-társaságok szövetsége augusztus 23-án és 24-én népes gyűlést tartott Székelyudvarhelyt. Sok életbevágó és a jövőre is kiható kérdést beszéltek meg. Reméljük, hogy a székelyföld újabb korszakot kezd meg ezzel a nagy nappal.

Az unitárius papnevelő intézetbe E-1
segélylyel fölvetettek: Györfi István

200 K, Kelemen István 100 K, Rédiger Géza 150 K, Székely Tihamér 200 K, Marosi Márton 100 K, Székely Kelemen 100 K, Zoltán Sándor 200 K, Buzogány Kálmán 100 K, Keresztesi Dénes 150 K, Lőrinczi Domokos 100 K.

Felhívás és nyugtázás. Nemcsak akkor gondolkozunk nemesen, amikor jölteveinkről hálás érzelmek között emlékezünk meg, hanem akkor is, ha a nevükhöz fűzött törekvéseinket anyagilag is támogatjuk. Az unitárius papnöv. önképzőköre is a mikor néhai Murányi Farkas Sándor költeményeit kinyomatta hálás érzelmelt igyekezett kifejezni a nagy költő és jölteveje iránt, de anyagilag nem tudta jó szándékát sikeresen megoldani s azért már két évvel ezelőtt segítségért, támogatásért a Tiszt. lelkész urakhoz fordult, kik készséggel is siettek anyagiakkal is támogatni. És sikerünk még ez időig sem teljes, mert sokan késnek tett ígéreiket, bejegyzett előfizetéseiket kezünkhöz juttatni. Azért ismételteln kérjük tiszt. hátralékosainkat, hogy sziveskedjenek minél hamarább a könyv bolti árát (3 kor.) önképzőkörünknek beküldeni, mert a hátralékok összege megment anyagi gondjainktól s törekvéseink sikerét teljessé fogja tenni. Egyben hálás köszönetet mondunk Ürmösi József (5 kor.), Szén Mihály (3 korona), Lőrinczi István (6 kor 04 fill.), Mátyás

János (2 kor.) és Ürmösi Károly (3 K) hozzánk beküldött szives adományaikért Legyen Istennek áldása nemes törekvéseiken s a nagy költő szelleme buzdítsa jóakarataikban Kolozsvár, 1908. évi augusztus hó. Péter Ödön unitárlus papjelölt.

A kereszturni főgimnázium érdekében értekezlet volt Székelykereszturt aug. 18-án, melyen részt vettek Kolozsvárról mint az E. K. T. bizottjai Kozma Ferenc, Gál Jenő, a főiskola gondnokai Dr. Gál Kelemen, Dr. Nyiredi Géza, a kereszturni iskola részéről Dániel Lajos és Dr. Jankovich Pál isk. gondnokok, Pap Mózes igazgató, Dr. Szolga Ferenc, Dr. Kozma Endre és Jakabházy Gábor egyh. tanácsosok. Leendő főiskola épületének elhelyezése volt a főtárgy, melyben javaslatot fognak adni.

Pályázat külföldi ösztöndíjra. Az unitáriusok E. K. Tanácsa megbízásából felhivom azokat a papjelölteket s illetőleg papnövendékeket, akik az oxfordi Manchester Collegeban levő alapítványt az 1909 s következő években élvezni akarják, hogy f. évi szeptember 30-ig adják be folyamodásukat. Részletes tájékozást a dékani hivatalban lehet kapni. Az ösztöndíj 100 font sterling s azonkívül uti költségre oda és vissza is 200 200 korona Kolozsvár, 1908 aug. 24. Dr. Boros György dékán.

EGYLETI ÉLET ÉS MUNKÁSSÁG.

Az unitárius lelkész kör az Egyh. Főtanácsot megelőző nap délelőttjén rendes évi közgyűlést tart, melyen Deák Miklós szentmihályi lelkész afia a vasárnap délutáni bibliai magyarázatról fog előadást tartani. A tárgy olyan közérdekű és az istentisztelet körében oly helyet foglal el, hogy lelkészeinknek előreis figyelmebe ajánljuk. Reméljük, hogy messze kiható érdemi megbeszélés fog következni az előadás után.

Ki lesz a 150-ik? Midőn e sorokat írjuk, a Dávid Ferenc Egylet új tagjai, akik a múlt közgyűlés óta léptek be, éppen 149-re szaporodtak. — Bodoczy Sándor széplaki ifju lelkészünk

jelentette be a két utolsót özv. Kiss Sámuelné papnékat és Boros Péter körjegyzőt. Várjuk a 150-et, de a közgyűlésig, amely október végén lesz, elérhetnök a 200-at is, ha mindenki gyűjtene maga mellé, ha nem is kétőt, legalább 1 tagot. Lapunk másik helyén megírtuk a nehéz föladatokat. Teljesítse mindenki a kötelességét.

Dr. Hankó Domokos szászrégeni h. közjegyző úr szives volt felajánlani a Brassai szobor most közölt képének a költségét, hogy Szamosi Soós Vilmos derék székely ifjún segítsen. Az Isten tartsa meg jó szívét.

Sz. 710—1908. Tan.

-E i

Irodalmi pályázat.

A magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa a következő pályázatot hirdeti ki:

Megírandó Dávid Ferenc első unitárius püspök életrajza népszerű alakban, de nem népiesen, hanem úgy, hogy a kevésbé művelt ember megérthesse s művelt ember is élvezhesse. A mű első helyen élet és jellemrajz legyen, de figyelem fordítandó a XVI. században uralkodó eszmeáramlatokra is. Ezekben Dávid Ferenc tevékenységére s annak eredményére. A mű írásánál fölhasználható Jakab Elek: „Dávid Ferenc emléke” című munka is, de a pályázótól önálló fölfogást várunk.

A mű terjedelme nyomtatásban 5—6 közepes 8-rét ivre terjedhet. Pályadíj 500 korona.

A pályamű idegen kéz írásában, jelíges levél kíséretében 1909. évi augusztus hó 31-ig benyújtandó Ferencz József unitárius püspökhöz.

A pályaművek elbírálásáról az E. K. Tanács és a nyertes mű kiadásáról az unitárius egyház fog gondoskodni. Ové a tulajdonjog is. A pályanyertes műnek esetleg angolra fordításáról és angolul kiadásáról is az Egyház fog intézkedni.

A magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Kolozsvárt, 1908. évi augusztus hó 12-ik napján tartott üléséből.

Ferencz József
unitárius püspök.

Végh Mihály
titkár.

Nyilatkozat.

Eggl

Az „Unitárius Közlöny” nyomdai költségei biztosítására ezennel följánlok évi ..... koronát vagy egy összegben ..... koronát s kötelezem magamat, hogy ezen összeget minden év október hónapjáig pontosan befizetem a Dávid Ferenc-Egylet pénztárába Kolozsvárra.

Év, lakás és posta: .....

Sajátkezü aláírás: .....

Tessék levágni s vagy levelezőlapra ragasztva, vagy levélben beküldeni.

